

УДК 528 .003.1; 528.001.89

к.т.н., доц Нестеренко О.В.,

Київський національний університет будівництва і архітектури

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ

Розглядаються методичні основи документального оформлення інтегрованої системи управління, яка могла б одночасно відповідати вимогам, що викладені у декількох стандартах, де описані різні моделі системи управління.

Вступ. Нинішня ситуація в сфері технічного регулювання характеризується безперервним збільшенням кількості міжнародних стандартів, що вимагають наявності системи управління (СУ) для виконання вимог стандарту. Деякі організації, підприємства упроваджують та сертифікують декілька СУ, для підвищення конкурентоспроможності та зміцнення позицій на ринку. До основних СУ, що впроваджуються відносяться:

- СУ відповідно до стандарту;
- СУ екологічної безпеки;
- СУ гігієни праці;
- СУ енергетичною ефективністю.

При очікуваному динамічному розвитку сертифікації СУ соціальною відповідальності виникає необхідність розроблення окремої документації на кожну із СУ. Подальша послідовна сертифікація СУ, відповідними органами, виконується за програмами аудитів, положення яких в своїй більшості повторюються. Це все призводить до дублювання значних обсягів робіт та документації. Окрім того, деякі організації мають акредитовані випробувальні лабораторії (у відповідності до стандартів). З огляду на вище зазначене, підтримка декількох СУ є неефективним, але водночас, підтримка декількох сертифікатів, за різними СУ, значно зміцнюють позиції вітчизняного виробника. Таке положення в сфері технічного регулювання є складним для галузей з розгалуженим переліком створюваної продукції, та послуг, які вони надають. Саме таке розгалуження відноситься до вітчизняної топографо-геодезичної галузі.

В такій ситуації досить актуальним є питання інтегрування різних СУ в єдину СУ організації, з метою підвищення ефективності управління та спрощення процедур оцінювання відповідності продукції. Можливість реалізації такої інтеграції обумовлена наявністю спільних елементів та характеристик у стандартизованих системах управління, а також застосуванням єдиного підходу до побудови будь-якої системи управління, що заснований на

циклічності принципу Демінга – Шухарта та понятті «життєвого циклу» продукції послуги.

Метою статті є аналіз загальних принципів документування інтегрованої системи управління, що містить в собі декілька стандартизованих моделей СУ.

Виклад основного матеріалу. Для створення єдиної інтегрованої системи управління необхідно виявити спільні властивості та характеристики для моделей СУ, що є найбільш популярними на сьогодні.

Будь-яка СУ – це комплекс взаємодіючих та взаємозалежних елементів, з яких складається цілісність системи. Розглянувши та проаналізувавши моделі відомих СУ можна виявити певні спільні характеристики:

- стратегічна мета,
- структура,
- поведінка,
- життєдіяльність.

Також, проведений аналіз моделей СУ демонструє, що вони побудовані в рамках єдиного системного підходу, заснованого на принципі Демінга (плануй – дій – перевіряй - корегуй).

Одним з найбільш трудомістких процесів розроблення СУ є етап документування системи управління, метою якого є підтвердження наміру організації працювати в обраній моделі системи.

Всі системи управління документуються в рамках пірамідальної моделі документації приклад на рис.1.

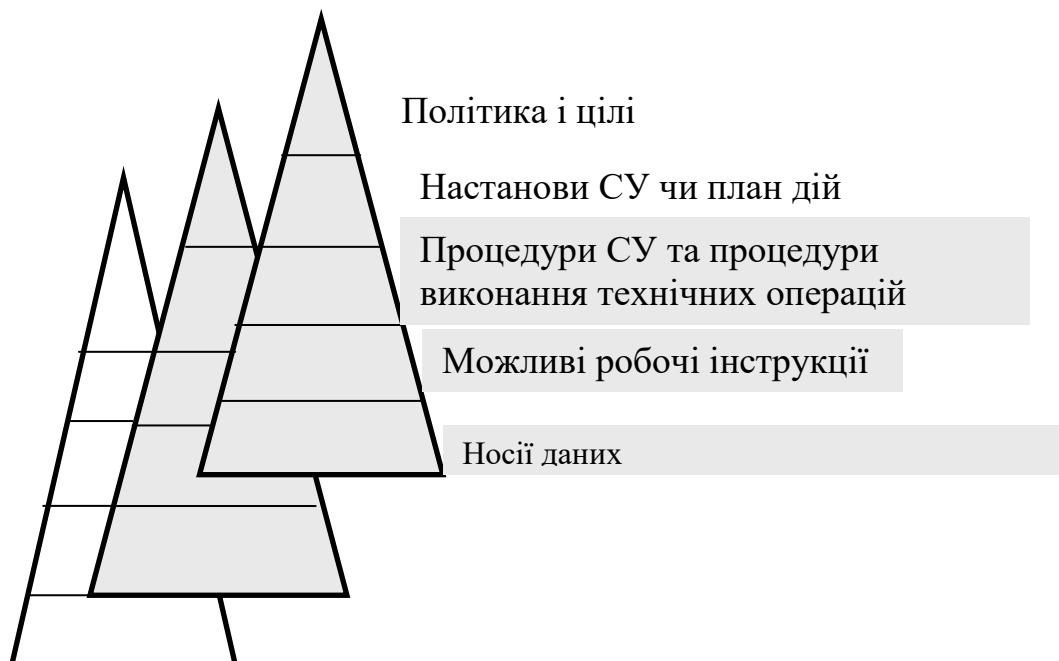

Рис.1. Пірамідальна модель документування

Необхідно на підставі спільних властивостей та характеристик основних стандартизованих СУ створити структуру єдиної СУ, що буде відповідати кожному стандарту на системи управління, та містити повтори виконання однієї і тієї ж функції, за різними документами кожної з СУ.

Приймаючи за основу пірамідальну модель СУ, і зважаючи на те що, документація розробляється «зверху - вниз» можна запропонувати наступні етапи створення єдиної СУ:

1. Зведення політики організації за обраними стандартами і формування єдиної політики організації.

2. Формування цілей організації за видами діяльності, які були обрані відповідними стандартами. Н-д: в сфері якості, енергетичної ефективності, соціальної відповідальності.

3. Розроблення настанови з якості. В загальному, це має бути документ, який буде описувати структуру та елементи єдиної СУ організації, декларувати відповідність СУ обраним стандартам, визначати відповідальність та повноваження. При описі єдиної СУ потрібно враховувати існування групи вимог, що є спільними для будь-яких стандартів і існування вимог, або груп, що є специфічними для кожної моделі СУ. Окремі загальнозатвердні підгрупи вимог (аналізування з боку керівництва, планування, ресурсозаощадження, внутрішній аудит та удосконалення) мають бути описані таким чином, щоб вони забезпечили виконання вимог всіх стандартів охоплених системою управління.

4. Розроблення методик СУ, технічних документів, планів дій. Для єдиної СУ такі методики можна поділити на два типи: спільні та специфічні для даного стандарту, що увійшов до складу єдиної СУ.

5. Формування інструкцій, розроблення форм документів.

Підвищення ефективності проведення аудитів можлива завдяки одночасному проведенню перевірок виконання вимог кожного із стандартів на модель управління, що увійшли до складу єдиної СУ.

Висновки. Створення такої єдиної СУ і впровадження її на підприємствах топографо-геодезичної галузі стане великим кроком для забезпечення відповідної якості вітчизняної топографо-геодезичної продукції, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробника топографо-геодезичної продукції.. поділ умов на загальні та специфічні дозволить врахувати специфіку створюваної продукції. Із запропонованих стандартів для топографо-геодезичної галузі найбільш цікавими є система управління якості та системи екологічного керування.

Список літератури:

1. *Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2008, IDT): ДСТУ ISO 9001:2009.* – [Чинний від 2009-09-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2009. – 26 с. – (Національний стандарт України)
2. *Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосування управління якістю. Вимоги (ISO 14001:2004, IDT): ДСТУ ISO 14001:2004.* – [Чинний від 20069-059-15]. – К.: Держспоживстандарт України, 20069. – 26 с. – (Національний стандарт України)

Анотація

Рассматриваются методические основы документального оформления интегрированной системы управления, которая могла бы одновременно отвечать требованиям, изложенным в нескольких стандартах, которые описывают различные модели системы управления.

Abstract

We consider the methodological foundations documenting an integrated management system that could simultaneously meet the requirements set out in several standards that describe different model of governance.